

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 324/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Evou Hencovskou, advokátkou, Bajzova 2, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 10U/4/2014 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10U/4/2014. Sťažovateľka navrhuje priznať jej sumu 10 000 eur z titulu nemajetkovej ujmy a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 15. októbra 2014 sťažovateľka doručila okresnému súdu návrh, ktorým sa domáhala, aby okresný súd v súlade s § 185a Občianskeho súdneho poriadku prijal do úschovy výfuk v súvislosti s prebiehajúcim súdnym konaním vedeným na okresnom súde pod sp. zn. 11C/318/2012 (neskôr pod sp. zn. 11 C/1/2020). Predmetný návrh sťažovateľka odôvodnila tým, že v dôsledku poistnej udalosti došlo k poškodeniu jej osobného motorového vozidla a po náraze ostala celá zadná časť vozidla značne poškodená. Oprava sa mala realizovať z povinného zmluvného poistenia vinníka nehody v servise [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „servis“ alebo „žalovaný“). Krátko po prevzatí vozidla servisom sťažovateľka požiadala, aby na jej vozidlo bol namontovaný športový výfuk od spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktorý aj zakúpila a priniesla do servisu. Žalovaný na žiadosť sťažovateľky nereagoval, pretože v tom čase už mal

objednaný iný výfuk. Sťažovateľka navrhla, aby tento výfuk vrátil, pretože jeho namontovanie si neobjedнала a ani s tým nesúhlasila.

3. Z uvedeného dôvodu sťažovateľka zaplatila prostredníctvom vyplateného poistného plnenia žalovanému cenu opravy s výnimkou úhrady ceny za výfuk vo výške 391,57 eur. Následkom toho však žalovaný odmietol vydať sťažovateľke jej osobné motorové vozidlo.

4. Sťažovateľka preto iniciovala konanie, ktorým sa domáhala, aby bol žalovaný zaviazaný k povinnosti vydať jej osobné motorové vozidlo spolu s príslušenstvom. Sťažovateľke však svojvoľným zadržívaním vozidla žalovaným vznikala aj škoda, keďže vozidlo strácalo na hodnote a navyše bola povinná pravidelne uhrádzať poistné, a preto podala návrh na vydanie predbežného opatrenia a návrh na pripustenie zmeny žalobného návrhu, v rámci ktorého sa domáhala rozšírenia nároku na náhradu škody. Konanie bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 11C/318/2012. Žalovaný umožnil sťažovateľke prevziať vozidlo po zaplatení dlžnej sumy, keďže sťažovateľkou prinesený výfuk ako protihodnotu k danej pohľadávke odmietol. Zároveň sťažovateľka podala návrh na prijatie predmetného výfuku do súdnej úschovy.

5. Sťažovateľka následne okresnému súdu oznámila, že žalovaný jej osobné motorové vozidlo vydal, a preto v tejto časti o vydanie osobného motorového vozidla spolu s jeho príslušenstvom sťažovateľka vzala návrh späť a navrhla, aby súd pripustil zmenu žaloby tak, že rozhodne už len o nároku na náhradu škody. Uznesením č. k. 11C/318/2012 zo 4. júna 2016 okresný súd konanie o vydanie osobného motorového vozidla spolu s príslušenstvom zastavil a uznesením č. k. 11C/318/2012 zo 7. marca 2018 rozhodol, že zmenu žaloby nepripúšťa. Sťažovateľka sa domáhala nápravy podaním odvolania, ktoré odvolací súd uznesením odmietol. Rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie sťažovateľky.

6. Na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 47/2019 rozhodol, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a jej právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy uznesením okresného súdu č. k. 11C/318/2012 zo 7. marca 2018 porušené boli, predmetné uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

7. Po vrátení veci bolo konanie vedené na okresnom pod sp. zn. 11C/1/2020. Okresný súd na pojednávaní konanom 31. augusta 2022 pripustil zmenu žaloby a po vykonaní dokazovania 8. marca 2023 rozsudkom žalobu sťažovateľky zamietol. Proti zamietavému výroku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté.

8. Okresný súd 21. apríla 2023 sťažovateľke doručil výzvu vo veci napadnutého konania o úschove a žiadal vyjadrenie, či na svojom návrhu trvá. Vzhľadom na to, že konanie, ktorého súčasťou je aj nárok týkajúci sa zaplatenia ceny za sporný výfuk, stále prebieha, sťažovateľka oznámila súdu, že na podanom návrhu trvá.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Konanie o prijatie do úschovy je vedené už od roku 2014, čo sťažovateľka pokladá za neprimerane dlhé obdobie. Návrh na prijatie veci do úschovy sa podľa názoru sťažovateľky

zložitou nevyvíka bežnej rozhodovacej praxi súdov. Źiadna zo strán pritom svojim správaním nezaložila dôvod na vznik priet'ahov.

10. Od podania návrhu 15. októbra 2014 s'ťažovateľka nemá vedomosť, aby došlo k realizácii takého úkonu, ktorý by viedol k prijatiu meritórneho rozhodnutia vo veci.

11. Uvedenú dĺžku napadnutého konania a dlhé obdobie nečinnosti súdu tak nemožno v rozumnej miere ospravedlniť žiadnymi relevantnými okolnosťami prípadu, a preto je podľa názoru s'ťažovateľky zrejmé, že k priet'ahom vo veci dochádza výlučne v dôsledku nečinnosti súdu.

12. S'ťažovateľka považuje za neakceptovateľné, aby v právnom štáte už viac ako osem rokov čakala, kedy súd prvej inštančie začne vo veci konať a dospeje k vydaniu meritórneho rozhodnutia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej s'ťažnosti

13. Podstatou ústavnej s'ťažnosti je porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom okresného súdu v konaní o úschove, ktoré súvisí s konaním o náhradu škody (ďalej len „základné konanie“), iniciovanom s'ťažovateľkou proti žalovanému, v ktorom si s'ťažovateľka uplatnila náhradu škody pozostávajúcu zo sumy zodpovedajúcej strate hodnoty na motorovom vozidle za obdobie, keď nemohla užívať dotknuté motorové vozidlo, a v ktorom sa pôvodne domáhala aj vydania tohto motorového vozidla. Konanie o tejto časti návrhu bolo okresným súdom zastavené v dôsledku späťvzatia žaloby (po vrátení vozidla s'ťažovateľke). Výfuk v hodnote 391,57 eur, ktorého súdnu úschovu s'ťažovateľka navrhuje, bol na jej vozidlo v rámci opravy namontovaný žalovaným napriek nesúhlasu s'ťažovateľky a bol neskôr s'ťažovateľkou odmontovaný. S'ťažovateľka v rámci kompenzácie navrhovala žalovanému, aby si predmetný výfuk ponechal, čo odmietol, a preto podala návrh na jeho prijatie do úschovy. Okresný súd v základnom konaní rozsudkom z 8. marca 2023 žalobu s'ťažovateľky zamietol. S'ťažovateľka podala proti zamietavému výroku odvolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté.

14. Z vlastnej rozhodovacej činnosti ústavný súd zistil, že nálezom č. k. II. ÚS 189/2016 z 1. júna 2016 ústavný súd vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v základnom konaní, prikázal okresnému súdu vo veci sp. zn. 11 C 318/2012 konať bez zbytočných priet'ahov, s'ťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom. V náleze ústavného súdu č. k. I. ÚS 28/2022 z 19. mája 2022 ústavný súd konštatoval porušenie totožných práv postupom okresného súdu v základnom konaní, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov a s'ťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov konania.

15. Z § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej s'ťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry o zjavne neopodstatnenú ústavnú s'ťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil s'ťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia

alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K ďalším dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

16. Ústavný súd poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno ich namietané porušenie posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018).

17. Ústavný súd v prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy takéto ústavné sťažnosti odmieta ako zjavne neopodstatnené, ak porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietáhoch (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti v čase jej podania nepreukázali takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015). K iným dôvodom zakladajúcim záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci (súdu), ktorá je vždy posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. I. ÚS 156/2019, II. ÚS 238/2020, I. ÚS 85/2021).

18. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 550/2020, II. ÚS 246/2022). Pojem zbytočné prietahy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti vecí sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy. Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06, IV. ÚS 513/2020). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania. Oneskorenie v niektorej fáze konania môže byť tolerované, ak celková dĺžka konania nemôže byť považovaná za neúmernú (rozsudok ESLP vo veci Pretto a iní proti Taliansku z 8. 12. 1983, sťažnosť č. 7984/77, bod 37).

19. V okolnostiach danej veci je nepochybné, že súvisiace základné konanie vedené pred okresným súdom, ktoré sťažovateľka v tejto sťažnosti nenamieta a v ktorom ústavný súd opakovane

konštatoval porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, má podstatný význam pre postup okresného súdu v napadnutom konaní. Výsledok základného konania, v ktorom bola žaloba sťažovateľky zatiaľ neprávoplatne zamietnutá, predurčuje výsledok namietaného konania, ktorý nemá podstatný vplyv na právnu istotu sťažovateľky, ktorá sa v základnom konaní domáha predovšetkým zaplataenia pohľadávky proti servisu/žalovanému, s ktorého postupom pri vykonaní opravy jej motorového vozidla nebola spokojná.

20. Ústavný súd v okolnostiach danej veci zobral do úvahy predmet sporu (konanie o úschove), ktorý v žiadnom prípade nemožno zaradiť do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany vo veci konajúceho súdu osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých). Konanie o úschove, v ktorom všeobecný súd prijíma do úschovy hnutelnú vec v súvislosti s iným konaním vedeným týmto súdom, má skôr charakter vedľajšieho procesného produktu, ktorého nevybavenie už navyše nie je pre sťažovateľku materiálne významné, keďže svoj dlh voči protistrane (ktorý bol dôvodom zadržania vozidla) uhradila, a teda výfuk už nemôže v predmetnej situácii poslúžiť na takú vecnú úhradu (bod 4 *in fine* tohto odôvodnenia).

21. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, konštatujúc nedostatok ústavnoprávnej intenzity zásahu do jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v napadnutom konaní vzhľadom na jeho charakter a súvislosť s iným súdnym konaním (základným), v ktorom ústavný súd porušenie označených práv sťažovateľky opakovane vyslovil a priznal jej i primerané finančné zadostučinenie.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu